

**Advies van 14 december 2016
over het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 30 januari 2001
tot uitvoering van het Wetboek van Vennootschappen**

Ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van Vennootschappen

A. Inleiding

1. De heer Kris PEETERS, Vice-Eerste Minister en Minister van Werk, Economie en Consumenten, belast met Buitenlandse Handel, heeft bij brief van 13 december 2016 de Hoge Raad om advies verzocht in verband met een ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van Vennootschappen.

Dit ontwerp van koninklijk besluit heeft tot doel de artikelen 183*bis* tot 183*sexies* van het koninklijk besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van Vennootschappen op te heffen.

2. De Hoge Raad voor de Economische Beroepen heeft de wettelijke taak¹ bij te dragen tot de ontwikkeling van het toepasselijke wetgevende en reglementaire kader voor de economische beroepen; dit gebeurt via het verstrekken - op eigen initiatief of op verzoek - van adviezen of aanbevelingen aan de Regering of aan de beroepsorganisaties voor de economische beroepen.

3. Het ontwerp van koninklijk besluit dat door de Minister ter advies wordt voorgelegd, dient te worden gesitueerd in het kader van de hervorming² van de wettelijke controle van de jaarrekening, zoals die door Europa in 2014 is goedgekeurd en in het Belgisch recht moet worden ingevoerd via de omzetting van de richtlijn 2014/56/EU van 16 april 2014 tot wijziging van de richtlijn 2006/43/EG (auditrichtlijn genoemd), waarbij ook de verordening (EU) nr. 537/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang wordt ten uitvoer gelegd.

Deze hervorming komt er voor de wettelijke auditors van “organisaties van openbaar belang” op neer dat, ten gevolge van de rechtstreekse werking van de verordening (EU) nr. 537/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang, voor hen een lijst van

¹ Deze bevoegdheid vloeit voort uit artikel 54, § 1, tweede lid van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen.

² Deze hervorming is bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Unie* L158 van 27 mei 2014.

opdrachten, bedoeld in de verordening, wordt aangemerkt als onverenigbaar met de wettelijke controle van de jaarrekening.

B. Belgische historiek

4. De Belgische wetgever heeft, in de nasleep van het financiële schandaal van LERNOUT & HAUSPIE, sinds 2002 in het Belgische recht een lijst ingevoerd van opdrachten die onverenigbaar zijn met de wettelijke controle van de jaarrekening.

5. Het algemeen principe dat een aantal opdrachten onverenigbaar zijn met de wettelijke controle van de jaarrekening, werd in artikel 133 van het Wetboek van Vennootschappen ingevoerd door artikel 4 van de wet van 2 augustus 2002 tot wijziging van het Wetboek van Vennootschappen en de wet van 2 maart 1989 op de openbaarmaking van belangrijke deelnemingen in ter beurze genoteerde vennootschappen en tot reglementering van de openbare overnameaanbiedingen, bekendgemaakt in de tweede editie van het *Belgisch Staatsblad* van 22 augustus 2002, waaruit hierna twee paragrafen worden overgenomen:

“De commissarissen kunnen zich niet onafhankelijk verklaren wanneer de vennootschap waarvan zij de jaarrekening controleren of een Belgische vennootschap of een Belgische persoon die met deze vennootschap is verbonden in de zin van artikel 11 of een buitenlandse dochtervennootschap van een Belgische vennootschap die onderworpen is aan de wettelijke controle van haar jaarrekening, bedoeld in de artikelen 142 en 146, tijdens hun mandaat of gedurende twee jaar voorafgaand aan hun benoeming de bestemming is geweest van één of meer andere prestaties dan die welke krachtens de wet werden toevertrouwd aan de commissaris en worden uitgevoerd door hem of door een persoon met wie de commissaris een arbeidsovereenkomst heeft afgesloten of met wie hij beroepshalve in samenwerkingsverband staat of door een met de commissaris verbonden vennootschap of persoon als bepaald in artikel 11.

De Koning bepaalt bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, genomen op initiatief van de minister van Economie en van de minister van Justitie, na advies van de Hoge raad voor de economische beroepen en het Instituut der bedrijfsrevisoren, limitatief de prestaties zoals bedoeld in het vorige lid die van aard zijn de onafhankelijkheid van de commissaris in het gedrang te brengen.”

6. Op dat ogenblik stelde het Wetboek van Vennootschappen enkel als algemeen principe dat bepaalde opdrachten de onafhankelijkheid van de commissaris in het gedrang kunnen brengen. De wet (waaruit hierboven een uittreksel) machtigde de Koning om, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, genomen op initiatief van de minister van Economie en de minister van Justitie, na advies van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en het Instituut van de Bedrijfsrevisoren, de lijst vast te stellen van opdrachten die onverenigbaar worden geacht met de wettelijke controle van de jaarrekening (gewoonlijk “*black list*” genoemd).

In die context heeft de Hoge Raad voor de Economische Beroepen twee opeenvolgende adviezen uitgebracht in verband met het ontwerp van koninklijk besluit tot uitvoering van artikel 133 van het Wetboek van Vennootschappen:

- een eerste advies werd uitgebracht op 25 januari 2002 en had betrekking op het voorontwerp van koninklijk besluit tot uitvoering van artikel 133 (in ontwerp) van het Wetboek van Vennootschappen;

- een tweede advies werd uitgebracht op 24 oktober 2002 en had betrekking op het ontwerp van koninklijk besluit tot uitvoering van artikel 133, negende lid, en tot wijziging van het koninklijk besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van Vennootschappen.

Beide adviezen werden deels unaniem uitgebracht (unaniem voor de inlassing van een *cooling off*-periode van twee jaar), deels met een verdeeld standpunt met betrekking tot andere aspecten van het (voor)ontwerp van koninklijk besluit. Dat was bij voorbeeld het geval voor de lijst van opdrachten die onverenigbaar met de wettelijke controle van de jaarrekening dienen te worden geacht.

Na afloop van alle consultatieprocedures is op 4 april 2003 een koninklijk besluit goedgekeurd met de lijst van alle prestaties die de onafhankelijkheid van de commissaris in het gedrang brengen, dat in het *Belgisch Staatsblad* van 19 mei 2003 is bekendgemaakt.

Deze lijst van met de wettelijke controle van de jaarrekening onverenigbare opdrachten is totnogtoe ongewijzigd gebleven.

C. Aan de gang zijnde hervorming in België

7. Het ontwerp van koninklijk besluit dat door de Minister ter advies wordt voorgelegd, dient te worden gesitueerd in het kader van de hervorming³ van de wettelijke controle van de jaarrekening, zoals die door Europa in 2014 is goedgekeurd en in het Belgisch recht moet worden ingevoerd via de omzetting van de richtlijn 2014/56/EU van 16 april 2014 tot wijziging van de richtlijn 2006/43/EG (auditrichtlijn genoemd), waarbij ook de verordening (EU) nr. 537/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang wordt ten uitvoer gelegd.

Het wetsontwerp tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren werd tijdens de plenaire vergadering van de Kamer op 24 november 2016 goedgekeurd en bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 13 december 2016 (tweede editie).

Deze hervorming komt er voor de wettelijke auditors van “organisaties van openbaar belang” op neer dat, ten gevolge van de inwerkingtreding van de verordening (EU) nr. 537/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang, voor hen een lijst van opdrachten, bedoeld in de verordening, wordt aangemerkt als onverenigbaar met de wettelijke controle van de jaarrekening.

8. Gelet op het verschil in toepassingsgebied, enerzijds, en de draagwijdte van naar Belgisch recht onverenigbare opdrachten, anderzijds, werd de lijst van opdrachten die voor commissarissen onverenigbaar zijn met de wettelijke controle van de jaarrekening, in het kader van de wet tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren herzien.

Waar voorheen het algemeen principe in het Wetboek van Vennootschappen (artikel 133, § 9 van het Wetboek) was opgenomen, terwijl de lijst van onverenigbare opdrachten in een koninklijk besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van Vennootschappen (artikelen 183*bis* tot

³ Deze hervorming is bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Unie* L158 van 27 mei 2014.

183*sexies* van het koninklijk besluit) stond, zijn beide voorschriften thans integraal in het Wetboek van Vennootschappen (artikel 133/1 van het Wetboek) opgenomen.

Bijgevolg dienen de regels die voorheen waren opgenomen in het koninklijk besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van Vennootschappen, te worden opgeheven.

Advies van de Hoge Raad

9. Het ontwerp heeft tot doel een aantal regels uit het koninklijk besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van Vennootschappen op te heffen. Bedoeld worden, de artikelen 183*bis* tot 183*sexies* van het koninklijk besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van Vennootschappen.

10. Aangezien deze voorschriften voortaan in het Wetboek van Vennootschappen worden opgenomen, steunt de Hoge Raad voor de Economische Beroepen de opheffing van de artikelen 183*bis* tot 183*sexies* van het koninklijk besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van Vennootschappen, zoals voorgesteld in het ter advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit.

De Hoge Raad stelt met genoegen vast dat de opdrachten die onverenigbaar met de wettelijke controle van de jaarrekening worden geacht, voortaan in het Wetboek van Vennootschappen zelf worden opgenomen. In zijn advies van 22 december 2015 had de Hoge Raad immers vastgesteld dat de regels voor bedrijfsrevisoren inzake deontologie verspreid zijn opgenomen in uiteenlopende documenten van wetgevende, reglementaire en normatieve aard, ten koste van hun duidelijkheid. Daarom drong de Hoge Raad er in zijn advies op aan de wettelijke grondslagen inzake deontologie te vereenvoudigen en zodoende te verduidelijken wat in het Wetboek van Vennootschappen thuishoort, enerzijds, en wat in de wet over het beroep van en het toezicht op de bedrijfsrevisoren, anderzijds.